

Onafhankelijke Adviesraad Maastricht
t.a.v. het Secretariaat
Krokusbeemd 29
6227 ZD Maastricht

Datum: **4 februari 2025**

Betreft: **Reactie Projectgroep Sint-Maartenscollege op advies Onafhankelijke Adviesraad Maastricht**

Geachte leden van de Onafhankelijke Adviesraad Maastricht,

Met grote belangstelling hebben wij kennisgenomen van uw advies van 30 januari 2025 over het belang van een brede middelbare school in Maastricht-West. Wij waarderen uw betrokkenheid bij de toekomst van het voortgezet onderwijs in Maastricht. Echter, wij voelen ons genoodzaakt om enkele fundamentele bezwaren te uiten tegen zowel de inhoud als de timing van uw advies.

Uw bijdrage had een waardevolle en onafhankelijke toetsing kunnen vormen van de plannen rondom het IHP VO. Wij constateren dat uw analyse zich voornamelijk baseert op het aantal basisschoolleerlingen zoals vermeld op de website *Scholen op de Kaart*. Uw overige argumentatie lijkt grotendeels gebaseerd op aannames en het vrijwel letterlijk herhalen van de standpunten van het college en passages uit het coalitieakkoord. Wij constateren dat uw advies op geen enkele wijze kritisch reflecteert op de grote onzekerheden en risico's die met dit plan gepaard gaan. Dit werpt de terechte vraag op in hoeverre uw advies daadwerkelijk onafhankelijk is.

Stedelijk Perspectief versus Regionaal Perspectief

Uw advies blijft, net als de gemeentelijke benadering, beperkt tot het **stedelijke** perspectief, dat met name focust op de impact van het IHP VO op de stad en haar inwoners. De projectgroep van het Sint-Maartenscollege heeft een uitgebreid rapport van meer dan honderd pagina's geschreven over deze thematiek. Ten tijde van ons onderzoek hebben wij ons laten adviseren door meerdere deskundigen op onderwijsgebied, waaronder een aantal hoogleraren. Op basis van hun feedback hebben wij ons onderzoek en de betreffende passages in ons rapport voortdurend aangescherpt, waarna het is beoordeeld als een valide en goed onderbouwde eindrapportage.

Een van de kernpunten van ons onderzoek, is dat juist de **regionale** benadering gehanteerd dient te worden om relevante risico's en kansen in beeld te brengen voor dit 140 miljoen euro kostende project. Het feit dat u slechts twee getallen aandraagt – *het aantal basisschoolleerlingen in Oost en in West* – die de basis vormen van uw hele advies aan het college, getuigt niet van een doordachte analyse van de materie, aangezien het aantal basisschoolleerlingen in een gebied niet representatief is voor een kansrijkheid van een middelbare school in datzelfde gebied. Er wordt met uw data niks 'onomstotelijk' aangetoond.

Ruim 30% van de leerlingen op Maastrichtse middelbare scholen komt niet uit Maastricht zelf, maar uit omliggende gemeenten in het Heuvelland. Dit betekent dat een structurele herinrichting van het voortgezet onderwijs niet uitsluitend beoordeeld kan worden aan de hand van een verdeling van scholen binnen de stadsgrenzen, maar altijd in samenhang met de bredere regio moet worden beschouwd.

Desondanks blijft uw advies beperkt tot de verdeling tussen Maastricht-Oost en Maastricht-West, zonder enige erkenning van de cruciale rol die het Heuvelland speelt in de instroom van leerlingen. U blijft ook spreken over *‘alle kinderen in Maastricht’* en *‘alle kinderen in de stad’*. Dit is een gemiste kans om een realistischer en toekomstbestendiger perspectief te bieden. Een adviesorgaan dat zich onafhankelijk noemt, zou er juist op moeten toezien dat besluiten worden genomen op basis van een breed gedragen, objectieve analyse, waarin alle relevante factoren worden meegenomen.

Op bladzijde 30 t/m 32 van ons onderzoeksrapport (sint-maartenscollege.nl/onderzoeksrapport) wordt dit onderwerp uitgelegd. We nodigen u van harte uit om hiervan kennis te nemen.

De overschatting van ‘nabijheid’ als argument

In uw advies benadrukt u dat de nabijheid van een school voor leerlingen in Maastricht-West essentieel is. Dit argument geldt ontegenzeggelijk voor het primair onderwijs, waar jonge kinderen grotendeels afhankelijk zijn van hun ouders voor vervoer. Voor het voortgezet onderwijs ligt dit echter anders. De meeste middelbare scholieren genieten geen onderwijs in de eigen buurt, maar reizen dagelijks langere afstanden dan basisschoolleerlingen. Dit blijkt niet alleen uit de grote aantallen leerlingen die dagelijks vanuit het Heuvelland naar Maastricht komen, maar ook uit de vele Maastrichtse leerlingen die voor een school buiten hun eigen buurt kiezen. Bovendien blijkt uit de cijfers over woonadressen van de leerlingen en de scholen die zij bezoeken, dat het merendeel van de leerlingen uit West in Oost naar school gaat. De oorzaak hiervan wordt in ons rapport uitgelegd.

In uw advies stelt u dat het *‘vanzelfsprekend, rechtvaardig en essentieel is om kinderen in Maastricht-West toegang te bieden tot onderwijs dichtbij huis.’* Een dergelijke stellingname houdt geen stand, omdat de praktijk andere patronen laat zien. Dit doet afbreuk aan de geloofwaardigheid van uw argumentatie. Wij hadden van een onafhankelijke adviesraad verwacht dat zij kritisch zou kijken naar de daadwerkelijke factoren die een school aantrekkelijk en levensvatbaar maken, in plaats van een uitgangspunt te hanteren dat in de praktijk geen stand houdt.

Het ontbreken van een inhoudelijke afweging van risico’s

Wat ons eveneens verbaast, is dat uw advies geen enkele aandacht besteedt aan de onderwijsgerelateerde en demografische risico’s die in ons onderzoeksrapport uitvoerig zijn geanalyseerd, waarmee bij ons de vraag reist of u ons rapport überhaupt heeft ingezien? De voorgestelde vestiging van een brede middelbare school in Maastricht-West negeert decennialange trends van dalende leerlingaantallen en eerdere mislukte pogingen om in West een stabiele schoolpopulatie te behouden. U zegt hierover: *‘Wij willen benadrukken dat het succes van een school primair afhangt van de kwaliteit van het onderwijs en de organisatie, en niet enkel van de locatie.’* Deze stellingname suggereert dat bij alle verdwenen vo-scholen in Maastricht-West, de onderwijskwaliteit en de organisatie niet op orde waren. We weten natuurlijk dat dit niet het geval is.

Aanvullend zegt u: *“Bovendien zijn de omstandigheden in dit stadsdeel significant verbeterd op demografisch, economisch en sociaal vlak, waardoor eerdere ervaringen niet langer representatief zijn.”* Het is op zijn minst ambitieus te noemen om op basis van één zin een decennialang proces van dalende leerlingaantallen in een keer van tafel te vegen en te suggereren dat het tij volledig gekeerd zou zijn, zonder verdere uitleg of onderbouwing van deze stelling.

